

YTTRANDE

2017-08-25

Ärendenr:

NV-08263-16

Mark- och miljödomstolen

Vänersborgs tingsrätt

mmd.vanersborg@dom.se

Yttrande i mål nr M 4008-16 angående ansökan om ändringstillstånd avseende ökad produktion av kartong, sulfatmassa och CTMP samt utbyggnad av avloppsvattenreningen vid Stora Enso Skoghall AB, Hammarö kommun, Värmlands län; nu fråga om kompletteringar av reviderad ansökan

Mark- och miljödomstolens har anhållit om besked (aktbilaga 14) om rubricerad ansökan behöver kompletteras. Med anledning av det vill Naturvårdsverket framföra följande.

Naturvårdsverket utgår i huvudsak från de kompletteringar som vi begärde i yttrande till mark- och miljödomstolen den 16 januari 2017. Eftersom ansökningshandlingarna nu väsentligt har omarbetats och utökats har vissa nya punkter tillkommit.

Naturvårdsverket har, liksom tidigare, begränsat sin granskning av ansökningshandlingarna till allmänna frågor om teknisk beskrivning och MKB samt i huvudsak miljöaspekterna utsläpp till vatten och luft samt energiförbrukning.

Naturvårdsverket bedömer i detta skede att ansökan bör kompletteras enligt vad som följer nedan.

1. Utsläpp till vatten

- 1.1. Komplexbildares funktion vid kartongtillverkningen och vilka möjligheter det finns att reducera tillsatsen.

Naturvårdsverket har i yttrande 2017-01-16, punkt 2 f, efterfrågat uppgifter om mängd använd komplexbildare, med antagandet att komplexbildare i huvudsak används vid blekning med väteperoxid för att binda metalljoner. Bolaget har nu i bilaga 12 redovisat användning av 1 400 ton

komplexbildare i kartongbruket och 1 000 ton i massabruket. För Naturvårdsverket är det oklart vilken funktion komplexbildaren har i kartong och vilka faktorer som påverkar behovet.

- 1.2. Beskrivningen av processen för avskiljning av metaller ur elfilterstofv bör kompletteras med ett flödeschema för de olika processtegen, från elfiltret t.o.m. det att grönlutslammet avskilts. I ett parallellt flödeschema bör även visas hur elfilterstofvet återförs till processen då det inte avskiljs.

Totala utsläppen av metaller från hela verksamheten med särskilt angivelse av hur stor mängd som beräknas härröra från utblödning av elfilterstofv.

Se punkt 2 h i vårt yttrande 2017-01-16

2. Utsläpp till luft

- 2.1. Kvarvarande diffusa utsläppskällor där svaga gaser inte samlas upp och närmare beskrivning av hur mätning av utsläppen från dessa källor sker.

Se punkt 4 d i vårt yttrande 2017-01-16.

- 2.2. Hur stor produktion av sulfatmassa som mesaugnen ombränningskapacitet motsvarar.

Se punkt 4 e i vårt yttrande 2017-01-16.

- 2.3. Beräkning av de BAT-AEL för mesaugnen som är angivna i enheten ”kg/ADt”, där utsläppsmängden relaterats till den produktion av sulfatmassa som mesaugnen har kapacitet för. Detta avser BAT-AEL för gasformigt svavel (tabell 6), kväveoxider (tabell 8) samt stofv (tabell 9)¹.

- 2.4. En närmare redovisning av hur panna 11 och 12 uppfyller BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar (LCP)². Redovisningen bör omfatta såväl BAT-AEL som övriga BAT-slutsatser. För BAT-AEL ska redovisningen innefatta jämförelse med uppmätta eller beräknade utsläppsvärden vid bruket.

Se punkt 4 k i vårt yttrande 2017-01-16.

Bolaget uppger (MKB, avsnitt 5, sid 24) att panna 11 uppfyller de riktvärden som anges i förslag till BAT-slutsatser daterat maj 2015. Någon närmare redovisning görs dock inte av brukets utsläppsvärden och hur de förhåller sig till BAT-AEL. Inte heller redovisas uppfyllelsen av övriga BAT-slutsatser.

Beslut om BAT-slutsatser togs av EU-kommissionen den 31 juli 2017. Jämförelser bör därför göras med de nu fastlagda BAT-slutsatserna.

3. Energi

- 3.1. Värme- och elförbrukning satt i relation till produktionsmängden och utvärdering av vilken el- och värmeförbrukning som kan uppnås med bästa möjliga teknik. I den mån värme- respektive elförbrukningen överstiger vad som kan uppnås med bästa möjliga teknik redovisas vilka åtgärder som skulle fordras för att uppnå en sådan lägre förbrukningsnivå, vilka

¹ BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong. EU-kommissionen, 2014/678/EU.

² BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar. EU-kommissionen, 2017/1442.

kostnader detta skulle innebära eller vilka tekniska eller andra hinder som finns för att genomföra detta.

Se punkt 5 a i vårt yttrande 2017-01-16.

Bolaget redovisar på ett i många stycken tillfredsställande sätt hur energiarbetet bedrivs vid bruket. Dock saknas en utvärdering av hur el- och värmeförbrukningen förhåller sig till vad som kan uppnås med bästa möjliga teknik inom branschen.

- 3.2. Resultat av den analys av möjligheten att använda lågtrycksånga istället för mellantrycksånga som gjorts för de planerade förändringarna som ansökan omfattar.

Bolaget har i den tidigare MKB:n (sid 18) uppgett att man vid alla förändringar analyserar möjligheten att använda lågtrycksånga istället för mellantrycksånga för att optimera mottrycksproduktionen. Av detta drar vi slutsatsen att en sådan analys har gjorts avseende de förändringar av verksamheten som ansökan omfattar. I den reviderade MKB:n (avsnitt 6.3, sid 30-31) redovisar bolaget andelen mellan- respektive lågtrycksånga bakåt i tiden och konstaterar en positiv förändring på så sätt att andelen lågtrycksånga ökat 2014-2016. Någon analys och slutsats om vad de ansökta förändringarna i verksamheten medför för den framtida användningen av mellan- respektive lågtrycksånga redovisas dock inte.

- 3.3. Möjligheterna till, och konsekvenserna av, att ersätta olja i mesaugnen med fast biobränsle.

I mesaugnen eldas fossil eldningsolja. Som framgår av ansökan utgör mesaugnen en flaskhals i produktionen. Redan vid nuvarande produktion saknar mesaugnen tillräcklig kapacitet att bränna om all den mesa som uppkommer. Behovet av bränd kalk får därför delvis tillgodoses med köpkalk. Vid ansökt produktion förväntas behovet av köpkalk öka ytterligare. Användning av fast biobränsle i mesaugnen skulle, som bolaget uppger, förmodligen komma att sänka mesaugnens kapacitet ytterligare. Eftersom det finns fördelar ur resurshushållningssynpunkt med att ersätta den fossila oljan med biobränsle bör dock i ansökan belysas vad förutsättningar och konsekvenserna av ett bränslebyte, såväl vad gäller minskning av fossil olja, utsläpp till luft, mesaugnens produktionskapacitet och behovet av köpkalk. I ett längre perspektiv bör även alternativet att ersätta nuvarande mesaugn med en ny mesaugn anpassad till brukets produktionskapacitet belysas.

Beslut om detta yttrande har fattats av enhetschefen Karin Dunér.

Vid den slutliga handläggningen av ärendet har i övrigt deltagit miljöjuristen Elin Ljunglöf-Slättermann och tekniska handläggaren Olof Åkesson, den sistnämnde föredragande.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Karin Dunér

Olof Åkesson